

Služby

Pro oblast služeb vyzdvihujeme 20 států, které nabízí příležitosti pro české exportéry. Mezi nejčastěji dovážené služby patří architektonické a inženýrské služby, jejichž potenciál se vyskytuje u 9 zemí. Následuje položka informační služby, a výzkum a vývoj, který je u 6 států. Nejširší dovozní spektrum najdeme u Myanmaru, následně pak Tchaj-wanu a Chorvatska.

Státy s příležitostmi pro český export

ČERNÁ HORA

Potenciál je především v oblasti cestovního ruchu. Na tuto skutečnost upozorňují především statistiky Černé Hory, přičemž cestovní ruch (cca 17 % HDP) je důležitý generátor růstu ekonomiky a současně představuje její nejperspektivnější část. Zajímavou by mohla být spoluúčasť na připravovaných projektech kancelářských a obchodních prostor, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

CHORVATSKO

Rozvoj městské dopravy zvyšuje zájem o moderní inteligentní systémy řízení dopravy včetně MHD, management parkovacích míst, semaforů apod. České firmy se mohou uplatnit a mnohé se již úspěšně zapojují do poskytování služeb spojených s turistikou a cestováním, s ubytováním a servisem v restauracích a při rozvoji trajektové námořní dopravy (přístavy Rijeka, Zadar, Trogir, Split, Ploče). Dále je možné zapojit se do modernizace přístavišť a marin pro rekreační lodní sporty, do výstavby vodních parků a hotelových komplexů. Dochází k rozvoji služeb cestovních kanceláří, provozovatelů zájezdů, turistických průvodců a pomocných služeb spojených s námořní dopravou. Významné jsou také dodávky pro vybavení hotelů, popřípadě investice do renovací jejich ubytovacích kapacit.

INDIE

Indie představuje významného vývozce služeb zejména v oboru informačních technologií a sdílených služeb, ale zároveň nabízí indický trh služeb celou řadu zajímavých obchodních a investičních příležitostí. Například ve finančních službách je česká firemní přítomnost již díky investicím poměrně zřetelně patrná. K dalším perspektivním oblastem služeb, kde se české firmy mohou uplatnit, patří zejména cestovní ruch a dopravní služby, zejména v letectví. Velký potenciál má i školství, pokud jde o přijímání indických studentů na české vysoké školy. Indii patří jedno z předních míst v počtu studentů vysílaných ke studiu do zahraničí (tradičně do Velké Británie, ale nově také ve velké míře do USA, Kanady, Austrálie atd.). Česko nabízí indickým studentům studium v angličtině, zejména pokud jde o lékařství, chemii, zemědělství, ekonomii a technické obory.

IRÁK

Pro české firmy jsou šance v dodávkách cementáren (Karbala – 200 mil. USD, Sulaimania – 200 mil. USD, obojí dodávka investičního celku).

ÍRÁN

Revitalizaci či restart po uvolnění sankčního režimu postupně zažívá i oblast služeb, a to především v bankovním a finančním sektoru. Po dlouhé době došlo k mezinárodní výměně SWIFT kódů a k zakládání poboček íránských bank v zahraničí. To by mělo mít za následek zlepšení platební morálky, odstranění problémů s finančními transfery a využití komplexnějších finančních nástrojů (akreditivy apod.) a jejich pojišťování. Velký důraz je kladen na platby prostřednictvím mobilních telefonů, digitální bankovníctví, bezkontaktní platební karty, sjednocení bankovních standardů se zahraničními bankovními

institucemi, atd. Je zde možná spolupráce s Českou poštou v e-commerce a spolupráce v oblasti celních služeb.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

V posledních letech narůstá počet příjezdů turistů z Jihoafrické republiky do Česka. Průměrný počet nocí na návštěvníka z Jižní Afriky je 2,5. Příležitosti jsou v oblasti organizace příjezdového (z Jihoafrické republiky do České republiky) i výjezdového (z České republiky do Jihoafrické republiky) cestovního ruchu. Jihoafrická republika se potýká s vysokou kriminalitou. V bezpečnostním sektoru přitom panuje značná konkurence. Příležitosti nicméně spočívají v dodávkách komplexních řešení ochrany rezidencí, či rozsáhlých objektů (letišť, farmy, podniky, doly) využívající moderní technologie a inovativní řešení včetně kybernetické ochrany. Možnosti spočívají taktéž v dodávkách chytrých řešení ochrany zařízení a infrastruktury před krádežemi (elektrických vodičích kabelů a rozvodů, automobilů apod.).

KEŇA

V souvislosti s rozvojem ekonomiky země lze očekávat zájem o uplatnění environmentálních technologií. Další příležitosti v oblasti služeb s sebou přinese i plánované zdvojnásobení počtu turistů navštěvujících ročně Keňu ze 1,8 mil. na 3 mil. v roce 2020.

LICHTENŠTEJNSKO

V oblasti služeb je perspektivní zejména bankovní sektor. Lichtenštejnsko klade velký důraz na rozvoj IT sektoru, který je základem průmyslového rozvoje a vývozu. Poptávány budou software, antiviry, inteligentní aplikace a další, např. cloudové služby v této oblasti.

MALAJSIE

Postupná liberalizace sektoru služeb, ruku v ruce s vysokou penetrací Internetu a „chytrých telefonů“, umožňuje poskytování služeb v řadě perspektivních sektorů, např. vzdělávání, kurýrní služby, právní, architektonické a inženýrské služby, specializované obchody a obchodní domy či privátní zdravotní péče a telekomunikace. Rostoucí obliba České republiky jako turistické destinace také představuje příležitost pro export specializovaných služeb pro cizince (předsvatební fotografování, asistenční služby pro usazování zahraničních pracovníků vyslaných do ČR).

MALTA

Ekonomika Malty je z velké míry založena na službách, které tvoří největší podíl HDP země (kolem 80 %). Malta se zaměřuje na turistiku či ICT (e-gaming) a celou další širokou škálu služeb. Růst se očekává v obchodních a finančních službách a technologiích (FinTech). Správě fondů, managementu majetku, finančním službám (pojištění, bankovníctví, další finanční sl.), ICT, telekomunikacím a mnoha dalším službám se avizuje růst i v příštích letech. České firmy zde mohou nalézt uplatnění především v oblasti programování a poradenství spojeném s informačními technologiemi.

MYANMAR

Rychle se mění telekomunikační prostředí v Myanmaru (vstup dvou mobilních operátorů Ooredoo a Telenor na trh v roce 2014 a významná modernizace státní MPT japonskými technologiemi) vytváří široké příležitosti pro obchodníky se spotřebním zbožím, zajištění digitálního věku přes mobilní platformy,

internetové reklamy a sociální média. Doposud výrazně převládající hotovostní operace budou ustupovat MPOS (mobile point of sale) řešením. Vyhledky mobilních služeb v Myanmaru zvýší maloobchodní a platební zkušenosti spotřebitelů. Rozvoj mobilního internetu, dalších telekomunikačních služeb a s tím spojených aplikací považují někteří analytici za nadcházející „průmyslovou revoluci 21. století“ a významnou hybnou sílu rozvoje ekonomiky země.

NĚMECKO

V souvislosti se zvyšováním výdajů na vědu, výzkum a inovace jak v soukromém, tak veřejném sektoru, a posilování internacionalizace VVI a clusterů, lze příležitosti pro české firmy a výzkumné instituce nalézt v outsourcingu aplikovaného výzkumu pro německé firmy/instituce, resp. vytváření kooperací. Napříč sektory se nabízí významné příležitosti poskytování služeb a outsourcing v oblastech technických a přírodních věd, nejsilněji pak v ICT mj. v důsledku nedostatku kvalifikovaných pracovníků.

NIZOZEMSKO

Nizozemsko je ekonomikou služeb (78 % HDP), za předpokladu kvalitních, rychlých a levných služeb je možné uspět v jakékoliv oblasti. Funguje zde spolupráce R & D s komerční návazností – výzkumné priority jsou v rámci vybraných a oficiálně podporovaných 9 tzv. top sektorů (zemědělství a potravinářství, chemický sektor, tvůrčí průmysl, energetika, high-tech, zahradnictví, vědy o živé přírodě a zdravotnictví, logistika, voda). Příležitosti se nabízejí pro technologické startupy i joint-ventures technologicky vyspělých českých firem s kapitálově a obchodně silnými nizozemskými partnery.

POLSKO

S ohledem na polské priority a víceletý finanční rámec 2014–2020 budou s největší pravděpodobností plánované polské investice směřovány do zkvalitnění a rozšíření dopravní infrastruktury. Za významný krok směrem k rozvoji digitální agendy v Polsku lze považovat podporu a financování z nově zřízeného Ministerstva pro digitalizaci. Dosavadní vývoj napovídá, že se jedná o velmi perspektivní obory. Polsko začalo prosazovat zařazení inovací a jejich podporu mezi významné prvky přispívající ke konkurenceschopnosti země v současném globalizovaném vysoce tržním prostředí (např. „čisté spalování uhlí pomocí nástrojů R&D“). Na úrovních státní správy se Polsko snaží o podporu podniků s inovačním potenciálem (se zvláštním důrazem na start-upy) prostřednictvím dotačních programů z národních a hlavně z unijních zdrojů. Pro podporu z unijních zdrojů zpravidla potřebují další zahraniční partnery. Do této kategorie řadíme i možnosti pro české startupy, ať již by šlo o získání investora, kontaktů nebo zákazníků. Polskými výzkumnými prioritami v oblasti vysokého školství (Politechnika Warszawska, Akademia Górniczo-Hutnicza, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego) jsou zejména automobilový průmyslový design, elektronická komunikace a spolupráce v satelitní oblasti (ESA).

ŘECKO

Rozvoj cestovního ruchu skrývá potenciál pro všechny komodity sektoru HO.RE.CA. V oblasti lázeňské turistiky nařídila vláda privatizovat šest hlavních lázeňských lokalit, o oživení a investice projevují zájem i další lázeňská místa v Řecku. Jedním z jejich inspiračních zdrojů je i český model využití léčebných pramenů a technologií. Problémem je nedostatečná legislativa, minulostní zátěže či nedořešené vlastnické vztahy.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

V roce 2013 vydali občané Spojených arabských emirátů za léčbu v zahraničí celkem 60 mld. USD – jedná se především o USA, Velkou Británii, Německo, a Švýcarsko. ČR nabízí stejně kvalitní lékařskou a následnou péči za mnohem příznivějších cenových podmínek. Další perspektivní oblastí služeb jsou softwarové služby v oblasti ICT (mobilní aplikace, různá softwarová řešení, procesní aplikace), které se rozvíjejí souběžně s přechodem na tzv. „smart society“, dále architektonické, designové a inženýrské služby.

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

Samostatnou kapitolou, která není zahrnuta v žádné statistice, je R&D spolupráce s komerční návazností. V USA se nachází velké množství špičkových pracovišť ve výzkumu a vývoji, ať už navázaných na univerzity a špičková zdravotnická zařízení, nebo zřízených a provozovaných velkými soukromými společnostmi.

ČR v současnosti prochází druhou vlnou rozvoje R&D infrastruktury a spolupráce s US R&D institucemi by mohla přispět k jejímu efektivnímu využívání. Při navazování konkrétní formy spolupráce mohou české subjekty společně s americkými subjekty žádat o granty z federálních institucí, které nabízí zajímavé příležitosti, např. National Science Foundation, poskytovatelé v resortu obrany, např. Office of Naval Research, jejíž globální kancelář má pobočku také na pražské ambasádě USA, či National Institutes of Health. Mimo federální financování lze spolupráci rozvíjet s univerzitním prostředím, kde neaktivnější instituce získávají významné zdroje ze soukromého sektoru a od jednotlivých států Unie.

Přidanou hodnotou spolupráce s R&D institucemi je také jejich úzká kooperace se soukromým sektorem a schopnost nejen atrahovat soukromé zdroje, ale především komercializovat vědecké výsledky. Je třeba dodat, že, přes deklarované záměry administrativy, zůstává financování pokročilého technologického vývoje největší součástí výzkumného rozpočtu (podle původce návrhu mezi 83,5 a 87,5 mld. USD). Po nástupu administrativy prezidenta Trumpa je nutné sledovat aktuální vývoj rozpočtu těchto institucí a případného dopadu zamýšlených škrťů na rozsah mezinárodní spolupráce.

V roce 2016 byly do USA také dovezeny přístroje v hodnotě přesahující 50 mld. USD. Z toho tvořila podpoložka měřících přístrojů 20,2 mld. USD a laboratorní technika 6,2 mld. USD. Výkyvy ve financování federálních programů tento trh pravděpodobně příliš neovlivní, neboť jeho dominantní část tvoří privátní laboratoře a rozvoj univerzitních pracovišť. Jejich poptávku posiluje snaha řady států Unie i regionů o transformaci, směrem k výrazné roli výzkumu a vývoje v lokální ekonomice.

S ekonomickým růstem samozřejmě enormně roste i sektor finančních služeb, zejména oblast poskytovaných půjček z kreditních karet (v roce 2016 dosáhl 1 bilion dolarů). Čistě statisticky každý Američan vlastní téměř tři kreditní karty a každoročně se toto číslo zvyšuje. Potenciál s dalším ekonomickým růstem je obrovský vzhledem k tomu, že počty vydaných kreditních karet rapidně stoupají a již překročily rekordní čísla z předkrizových let 2007–2008.

TCHAJ-WAN

Již přes 20 let hraje tchajwanský průmysl informačních a komunikačních technologií významnou roli na celosvětovém trhu. Na Tchaj-wanu sídlí společnosti, které jsou největšími světovými dodavateli přenosných počítačů, tabletů, základních desek a LCD monitorů na bázi tekutých krystalů. K nejvíce prodávaným zařízením tchajwanského původu patří mobilní telefony, síťové komponenty, zařízení GPS, DSL, routery, ethernetové přepínače, zařízení bluetooth, IP telefony a analogové modemy. Výrobci v oblasti ICT mají především zájem o kvalitní inovativní technologie a technologické celky, včetně specifických

hardwarových komponentů. Trh se v tomto oboru soustředí nově také na cloudové technologie, aplikační služby, vysokokapacitní datová úložiště, internetovou infrastrukturu nebo systémy pro detekci objektů. Příležitosti pro české firmy jsou v oblastech cloud computingu či vytváření softwarových aplikací pro mobilní zařízení.

Tchaj-wan podobně jako ČR usiluje o rozvoj inovativní znalostní ekonomiky. V budoucnu by se proto měl biotechnologický průmysl (BT) na Tchaj-wanu svým významem vyrovnat tradičnímu zpracovatelskému průmyslu v oblasti ICT. Dlouholetým cílem Tchaj-wanu je 3% podíl v oblasti BT na celosvětovém trhu. Tchajwanská vláda spatřuje jako nejperspektivnější BT obor lékařství (farmaceutika, rostlinná medicína, speciální lékařské nástroje a zdravotní péče).

Příležitosti pro české firmy: inovativní technologie – biotechnologie (celky pro zpracování zemědělských produktů a vývoj adaptabilních zemědělských produktů); investice v oblasti nových způsobů dávkování; vývoj léčiv na bázi bílkovin; produkty živočišného a rostlinného původu; přenašeče velkých farmaceutik klinické testy a ve vývoji nových léčiv a bioinformatiky.

Nanotechnologie zažívají na Tchaj-wanu v posledních letech velký boom – specializovaná zdravotnická zařízení, elektronické přístroje typu počítačů či komunikátorů, oblečení, různé měřicí přístroje v zemědělství apod. Nanotechnologie jsou podporovány prostřednictvím specializovaných vládních programů. Elektronické výrobky, komunikátory, zobrazovače, počítače apod. jsou na Tchaj-wanu všeobecně velmi populární, a to nejen mezi mladší populací, nýbrž také u starších obyvatel. Proto se tchajwanské firmy rovněž velmi zajímají o využití nově nabytých poznatků v oblasti nanoelektroniky a nanooptoelektroniky.

Co se týče kreativního odvětví, tchajwanské úřady oznámily řadu projektů v oblasti kulturního a tvůrčího odvětví. Například jen Grand Palace Museum Expansion Project má odhadovaný rozpočet ve výši 762 mil. EUR do roku 2024. Hlavní příležitosti pro české exportéry jsou v architektonickém designu, poradenských službách, ve školení tvůrčích talentů apod.

VIETNAM

České firmy mohou ve Vietnamu uspět v celé řadě technických a inženýrských služeb poskytovaných v souvislosti s realizací velkých energetických celků, kdy české firmy nebudou v pozici EPC či dodavatelů technologií, ale budou pomáhat vietnamským partnerům v rámci technické a inženýrské pomoci. Dalšími perspektivními službami pro vietnamský trh jsou geologické a projektové služby a v poslední době je patrný narůstající význam finančních a bankovních služeb, kde již české firmy ve Vietnamu úspěšně působí. Velmi dobrý potenciál pro uplatnění českých firem je ve Vietnamu také v oblasti ICT služeb a softwaru.

Konkrétní příležitosti	Země
CPA 08 - Ost. těžba a dobývání nerostných surovin	Myanmar
CPA 09.10 - Podpůrné služby při těžbě ropy a zemního plynu	Myanmar
CPA 37 - Služby související s odpadními vodami	Čína, Chorvatsko, Keňa
CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití	Keňa
CPA 41 - Budovy a výstavba budov	Irák, Německo
CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba	Irák, Polsko, Vietnam
CPA 50 - Vodní doprava	Chorvatsko
CPA 55 - Ubytovací služby	Chorvatsko, Indie, Myanmar
CPA 55.10 - Ubytovací služby v hotelích a podobných zařízeních (kromě nemov. užívaných na časový úsek)	Jihoafrická republika
CPA 56 - Stravovací služby	Chorvatsko
CPA 59.12 - Postprodukce filmů, videozáznamů a televizních programů	USA
CPA 63 - Informační služby	Hongkong, Malajsie, Tchaj-wan, Vietnam
CPA 64 - Finanční služby, kromě pojištnictví a penzijního financování	Indie, Vietnam
CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy	Makedonie, Malajsie, Polsko, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Tchaj-wan, USA, Vietnam
CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva	Čína, Myanmar, Nizozemsko, USA
CPA 72.11 - Výzkum a vývoj v oblasti biotechnologií	Tchaj-wan
CPA 72.19 - Výzkum a vývoj v oblasti ost.ch přírodních a technických věd	Tchaj-wan
CPA 79 - Služby cestovních agentur a kanceláří a jiné rezervační a související služby	Chorvatsko, Myanmar
CPA 79.10 - Služby cestovních agentur a kanceláří	Černá Hora
CPA 79.11 - Služby cestovních agentur	Jihoafrická republika
CPA 85.42 - Služby v oblasti terciárního vzdělávání	Indie
CPA 85.52 - Služby v oblasti uměleckého vzdělávání	Tchaj-wan
CPA 86 - Zdravotní péče	Spojené arabské emiráty

